

KÜL A L E H T nr 80

Tsooru mõis, Litsmetsa, Luhametsa, Piisi, Roosiku, Savilöövi, Kikkaoja, Viirapalu

Lepistu kooli kokkutulekul registreerus 160 inimest.

Foto: Kalju Kuusik

LEPISTU KOOLI MEENUTADES II.

Lepistu kooli kokkutulekuga lõpeb Külalehes avaldatavate meenutuste järjejutt. Jätkuvalt aga ootab toimetus mälestusi ja pildimaterjali koolielust, et need hiljem avalikustada kugumikuna.

Lepistu kooli kokkutulek

13. augustil saabus kooliõuele 160 inimest, et jagada koolipõlve mälestusi silmast-silma. Päikesepaisteline ilm hoidis meeletud kõrgel. Riina Kõots kuulutas kokkutuleku avatuks.

„Üks tänav, pinks ja puu ...“, alustas kooli viimane direktor Ainu Kõots oma sõnavõtuga. Aeg teeb oma tööd ning pikaks on veninud kooliga seotud inimeste nimekiri, keda punane kivimaja enam kunagi ei näe. Mare Mägi, Ly Raudsepp ja Lehte Tammiksaare (viimased Lepistu kooli õpetajad) süütasidki nende mälestuseks küünlad. Kolm aastat tagasi, viimasel koolipäeval, istutatud leinapaju kisti mõni kuu hiljem mullast välja. Täna hakkavad kurbusehaavad tasapisi kinni kasvama. Mälestusi koolipõlvest ei saa meilt keegi röövida. Need elavad meis edasi. Selle tõestuseks istutasidki Maria Tammemägi (kooli staažikam õpetaja) ja Kalle Nurk (vilistlane aastast 1973) samale kohale elupuu. M. Tammemägi oli ka K. Nurga esimene õpetaja.

Sõnavõtu lõpus tegi Kõots Ainu teatavaks, et järgmine kooli kokkutulek toimub 2017. aastal.

„Üks tänav, pink ja puu ...“ lauluhelide saatel alustasid Tsooru rahvamaja taidlejad kontserdiga. Laulu ja tantsunumbrite vahele luges Laine Keerov õpilaste kirjatükke, mis õpetaja Hele Aidma oli kokku kogunud ning „Lepistu laste suleproovid“ raamatuks kokku köitnud.

Kooli kokkutulekut jäävad meenutama paljud fotod ning film.

Lepistu kool 100 aasta pärast

2005. aastal kirjutas Alvar Paal kirjandis:

„Meie kool on praegu 124-aastane ja vaatamata vanusele hästi säilinud, aga hoopis vahvam on mõelda, mis saab meie koolist tulevikus. Arvatavasti, kui laste arv ei tõuse, pannakse see kool kinni. Kuid kui lapsi juurde tuleb, siis jääb see alles. On olemas ju vaid kaks võimalust ...

On aasta 2104. suure maantee sõidurajad on päikesejõul liikuvaid sõidukeid täis. Nüüd oleme jõudnud ühe ristini, siit läheb nelja realine maantee sellise asula poole mille nimi on „Kikkaoja“. keerame ristteelt ära ja sõidame mäest üles. Mäe peal näeme hirmus vana rohelise maja varemeid. varblane lendab meist üle. Üle kolme aasta pole me linde näinud, nii et - vahva.

Sõidame kõrval asuva heinamaa poole, kus asub 200 aastane tamm. kuidagi imelik mägi oleks nagu siin. lähema uurimise järel avastasime sealt mingisuguse punase inimese valmistatud kivimi. veel

leiame me sealt ühe kollase lauaplaadi ja vanaaegse arvuti monitori, is lähemalt uurides osutub 100 aastaseks.

Kuna me oleme ajaloolased ja teame, kuidas sellises olukorras tuleb käituda, siis kutsume kohale Telitsei (tänapäeva politsei), kes kutsuvad arheoloogid kohale.

On möödunud 2 päeva ja suure kaevamise järel avastatakse, et tegu on savikäntsakatest ehitatud majaga. maja küljes ripub silt LEPISTU PÕHIKOOL. Nüüd oli asi selge, tuleb minna arhiivi materjale otsima.

On möödunud 1 päev ja meie arhiivis sorimine on andnud tulemust. On tegemist Võru- praeguse Tõru maakonna kooliga mis pandi kinni aastal 2010 laste puuduse tõttu (katkend on pärit ajamasinaga toodud ajaloolase päevikust)

Lugedes neid kirjaridu, jooksevad külmajudinad üle keha. Aastal 2005, mil kooli sulgemisest rääkija kuulutati „ketseriks“, julges üks kooliõpilane kirjutada sellise loo. Halvemini läks Külalehel, mis 2007. aasta sügisel kooli sulgemise ohust kirjutamise tõttu oli sunnitud mõneks ajaks oma tegevuse peatama.

See, mida keegi ei tahtnud tunnistada, sai ometi mõned aastad hiljem teoks. 2008. aasta suvel kooli ukSED suleti.

Mis saab koolimajast edasi?

Lepistu koolimaja edaspidise saatuse mure vaevab paljusid. Kui nii edasi minna, võivad osutada õigeks Alvar Paali kirjapandust ka teine osa - Saja aasta pärast ei mäleta enam keegi, et siin asus Lepistu kool. Mõtlemisainet jätkub.

Palju meist teab, et Lepistu kool on alguse saanud Lepistu talust, kus oli palju hooneid. Nii näiteks asusid koolimaja vastas üle tee mitmed rajatised, millest on alles üksikud vundamendikivid.

Tsooru pargis mõisahoone juurest vana teed pidi alla paisjärve äärde minnes jääb vasakut kätt väike künkas. Lähemal vaatlemisel märkame vundamendikive. Siinasus mõisa ajal kahekorruseline moonakate maja. Foto: Kalle Nurk

Mõtlemapanev lugu juhtus ka kevadel Tsooru parki võsast puhastades. Raietööde käigus sattusin

kivivundamendi jäänustele, mis oli kuhjani täidetud punase tellise kiviklibuga. Asja uurides jõudsin lõpuks teadmiseni, et mõisa ajal asus sellel kohal uhke kahekorruseline moonakate maja. Midagi rohkemat ma teada ei saanudki, sest isegi vanemad inimesed olid need mälestustesopist välja lülitatud. Ometi on enamus tsoorulasi sellest kohast mööda kõndinud teadmatuses, millist ajalugu see koht endas peidab.

Kurvad lood on ka meie kandi teiste koolimajadega. Mida me teame Mõisaküla, Tsooru ja Lalli koolimajadest?

Suvel viibisin Saaremaal Lümanda vallas, kus ühe suletud ning hävinud koolimaja juures suleti mälestuskivi. See pole ainuke kurva lõpuga hoone. Igal aastal suletakse eri Eestimaa paikades mõni koolimaja, millele ei leita rakendust. Uudishimulikud tungivad akendest-ustest sisse ning hoone lammutatakse (*kõige valusam näide meie oma kolhoosikontori kohta*). Siiski on paljudes kohtades valla abiga suudetud hävingule piir panna ning tühjad koolimajad rakendatud teenima kohalikku seltsielu. Antsla valla toetusel on uue ilme saanud Kaika koolimaja, Boose külaselt võttis oma hoole alla Linda rahvamaja. Lepistu ootab järke

Kõik ühe, üks kõigi eest....

Ainu Kõõts kutsus kokkutulekul üles tegema ettepanekuid, üks kõik kui utoopiline see poleks, et punasele kivimajale uuesti elu sisse puhuda. Hoone on müügis, kuid vähesed tunnevad selle vastu huvi, osta ei soovi mitte keegi. Vald on seda nõus juba oma käest ära andma leivaraha hinna eest. Aga kas see on lahendus? Niikaua kui aknad terved ja ukSED ees, peaks käima tasa ja targasti.

Roosiku külaelanikel ongi juba tärkamas soov teha kooli park sama moodi korda nagu tsoorulased võtsid ette mõisa pargiga. Asub ju pargi keskel ilus lõkkeplats, mis sobiks hästi küla kukkutulemise kohaks. Tulevikuks võiks välja ehitada kooli muuseumigi.

Roosiku külavanemana kutsungi inimesi üles toetama mõtet, et viia valla arengukavasse sisse muudatus Lepistu kooli pargi müügist mahavõtmise kohta. Kooli pargi kinnistu anda Roosiku külarahva käsutusse.

Midagi aga saame me kõik teha - talletada Lepistu kooli ajaloo raamatusse. Üksikuid mälestusi on juba võimalik lugeda „100 aastat Luhametsa küla Võrumaal“. Kokkutulekuga samal kuul ilmus Hanno Talvingu koostatud raamat „Eesti koolimajad“, kus 281. leheküljel ilutseb 1931. aastal pildistatud Lepistu koolimaja pilt.

Jään ootama tagasisidet. Vajaduse korral olen nõus ise ka kohapeale sõitma.

Kalle Nurk

Külalehe toimetaja, Roosiku külavanem

KALEVIPOJA MÄNGUD TSOORUS

Spordipäevast osavõtjad. Esireas Henri Jõela (vasakult), Anna Rosenthal, Maarja Annus ja Raul Tamm. Teises reas Sandra Jõela, Oliver Jõela, Kertly Keerov ja Karl-Erik Keerov. Kolmandas reas Ragnar Annus, Katreliisa Jõela, Hardi Rosenthal, Marge Annus, Lily Keerov ja Ale Annus. Tagareas Ülari Palm, Jürgen Annus, Anne Kannimäe, Raiko Annus, Vidrik Joosu, Rauno Niilus ja Romet Niilus.

Fotod: Kalle Nurk

Juba kolmandat aastat toimuvad Tsoorus augustikuu viimasel nädalavahetusel spordivõistlused. Kui möödunud aastal pandi suuremat rõhku viskealadele, siis tänava võisteldi hüppamisega. Vaatamata vanusele, proovisid enamus hoota kaugushüppe ja hüppenõoriga tulemuse kirja saada.

Romet Niilus 10. kilost kivi tõukamas.

Põnevamaks läks siis, kui välja toodi 10. kilone maakivi. Igaüks, kes selle maast üles jõudis tõsta, püüdis viie korra viskest märgi maha saada. Tulemusega 33,67 meetrit, viis Romet Niilus võidukarika koju. Kuna varasematel aastatel heidetud kivi oli kaalumata jäi kadunuks, kirjutati 2009. aastal Romet Niiluse poolt 48,58 meetri taha lennutatud Tsooru rekord ajalukku. Tavaks on saanud spordipäev lõpetada munaloopimisega. Kakkümmend purunenud muna

jäi murule. Mitmel korral prooviti õnne 32,14 joone tagant, kuid uut rekordit ei tulnud. Raiko Annus ja Vidrik Joosu 19,16 jäi päeva parimaks tulemuseks.

VIIRAPALU KÜLAPÄEV

24. juulil peeti Viirapalus külapäeva. Ürituse korraldamiseks andis põhjust Aleks Lepajõe koduõel valmiv spordiväljak. Nii püütigi tabada ühe korraga mitu kärbest. Vaatamata sellele, et külla on jäänud vähe inimesi, oli ürituse vastu huvi suur, kokku loeti 85 inimest. Külapäev oli analoogne varem Tsooru kandis toimunudega. Rahvamaja taidlejate esinemisele järgnesid spordiüritused. Taevas oli sel päeval helde vihmaga, mis vähendas mingil määral spordilusti. Vaatamata asfaldil laiuvate veeloikutele, mängiti valla ja MTÜ Tsooru Koidukiirte poolt kingitud korvpallid soojaks korvpallimänguga. Lõppkulminatsiooniks kujunes külavanema väljakuulutamine. Ülekaaluka häältekausiga peab nüüd Viirapalu elu käekäigu eest hoolt kandma Aleks Lepajõe. Temast sai Tsooru kandi viies rahva poolt valitud külavanem.

Antsla vallavolikogu esimees Kurmet Määrsepp (vasakul) andis Viirapalu rahvale üle korvpalli, mille võttis vastu tulevane külavanem Aleks Lepajõe. Foto: Kalle Nurk

Meeldetuletuseks Tsooru kandi külavanemate valimistest: 2005. aastal valis Savilöövi Aino Sarapu, 2006. aastal Roosiku Kalle Nurga, 2007. aastal Tsooru Arvo Tamme, 2008. aastal Luhametsa Eha Mandeli. Järgmisel aastal on plaanis üritus korraldada Kikkaoja külas.

Külapäeval loeti ette ka Vello Helki poolt kirjapandud noorusmälestusi siinsest elust, mis andsid tõuke materjalide juurdekorjamiseks. Miks mitte ka selle küla ajalugu kaante vahele panna.

Põlvamaa maavanema kt. Kristina Krantsman, Võrumaa maavanem Andres Kõiv ja Võrumaa Teatantsu kuraator Maie Pau (seljaga) teatapulga ootel. Foto: Kalle Nurk

TEATETANTS

23. augustil õhtutundidel jõudsid Põlvamaa tantsijad Võrumaale. Kaheksa ööpäevaga (20-28. august) tehti Eestimaale ring peale. Korraga tantsis üks-kuni kaks tantsupaari. Võrumaa 33. kilomeetri pikkune teelõik oli ära jaotatud 32 tantsukollektiivi vahel. Tsooru rahvatantsijad võtsid teatapulga üle järgmise päeva esimesel tunnil mõned kilomeetrid enne Valgamaa piiri. Omamoodi meeldejäävaks hetkeks võib lugeda kolonni jõudmist Uue-Antsla Ayre kaupluse juurde,

kuhu olid kokku kogunenud nii tantsu lõpetanud kui tantsuahelasse minejad. Peeti maha väike ühistantsimine. Kohale jõudis ka televisioon ja nii mõnigi Tsooru tantsijatest võis 24. augusti Kanal 2 Reporteri filmilõigul enda ära tunda.

Teatants oli ka Koidukiir tantsijate hooaja viimaseks esinemiseks. Väike hingetõmbamme ja ongi aeg käes uute tantsude õppimiseks. Jääme lootma, et tantsijate read veelgi täienevad, sest tuleva aasta kevadel möödub kümme aastat, mil tsoorulased kuulutasid Kuidula Kuuse oma tantsumemmeks ning mõeldes tantsuõpetajale, võtsid kollektiivi nimeks Koidukiir.

KL

Tarkusepäeva jooks

1. septembril kell 17.30 antakse Lepistu koolimaja juures avastart 4,5 pikkusele Lepistu koolimaja-Tsooru raamatukogu teekonnale.

Korraldustoimkond

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI

79	Johanna Raidma	13. august	Roosiku
74	Ülo Pukk	17. august	Litsmetsa
73	Enda Väits	24. august	Kikkaoja
72	Tiiu Hollo	13. august	Kikkaoja
72	Elmo Meier	15. august	Tsooru
72	Viiu Pukk	25. august	Litsmetsa
68	Elle Härmala	3. august	Litsmetsa
68	Mati Koch	17. august	Luhametsa
67	Enn Rood	28. august	Tsooru
59	Heli Geier	1. august	Tsooru
58	Agu Ilves	12. august	Savilöövi
56	Henn Ploom	27. august	Tsooru
55	Küllli Oja	3. august	Viirapalu
54	Liidia Sisas	5. august	Tsooru
53	Sirje Ristisaar	6. august	Tsooru
52	Julius Jõgi	18. august	Luhametsa
51	Eda Kikas	14. august	Tsooru
50	Veera Õispuu	5. august	Savilöövi

Tsooru kandi rahva teabeleht

KÜLALeht

Väljaandja: MTÜ Tsooru Koidukiired Toimetaja Kalle Nurk tel: 5193 0084
Kuulutused ja kaastööd : kalle@antsla.ee Külaleht Internetis: tsoorukant.planet.ee